

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/22760,Solidarnosc-Walczaca-Wroclaw-centrala.html>
2021-09-26, 09:45

Solidarność Walcząca Wrocław centrala

Solidarność Walcząca, podziemna organizacja antykomunistyczna, działająca 1982–1992, założona w VI 1982 we Wrocławiu z inicjatywy Kornela Morawieckiego. Po 13 XII 1981 K. Morawiecki był organizatorem podziemnej struktury drukarskiej i kolportażowej RKS Dolny Śląsk, redaktorem „Z Dnia na Dzień”, od V 1982 członkiem RKS. W VI 1982 w zw. z różnicą zdań z Władysławem Frasyniukiem (przew. RKS) dot. metod dalszego działania zrezygnował z członkostwa w RKS i założył SW. W przeciwieństwie do W. Frasyniuka był zwolennikiem ścisłej konspiracji oraz organizacji demonstracji ulicznych.

Zasady i reguły funkcjonowania SW krystalizowały się przez kilka miesięcy. Pocz. 1 VII 1982 utworzono Porozumienie SW. Zakładano, że będzie to luźna federacja grup i środowisk połączonych wspólnymi ideałami i programem. Koncepcja ta nie sprawdziła się w praktyce, 11 XI 1982 Porozumienie SW przekształcono w jednolitą organizację pn. Solidarność Walcząca. Na jej czele stała kilkunastoosobowa Rada, która wybrała K. Morawieckiego przew. SW. Skład Rady był zmienny. Należeli do niej: Zbigniew Bełz, Paweł Falicki, Michał Gabryel, Jerzy Gneciak, Maria Koziębrodzka, Cezariusz Lesisz, Hanna Łukowska-Karniej, K. Morawiecki, Andrzej Myc, Zbigniew Oziewicz i Jan Pawłowski. W późn. okresie dołączyli do nich Jerzy Kocik i Władysław Sidorowicz (do 1987). Jesienią 1984 podjęto decyzję o utworzeniu Komitetu Wykonawczego SW, węższej struktury decyzyjnej w składzie: K. Morawiecki, Andrzej Myc, Wojciech Myślecki i Andrzej Zarach, nast. również Andrzej Kołodziej, Ewa Kubasiewicz, H. Łukowska-Karniej i Janina Jadwiga Chmielowska. Posiedzenia obu struktur odbywały się w różnym składzie, nieraz z udziałem osób niebędących formalnie członkami żadnej z nich. SW z założenia była organizacją kadrową. Aby zostać jej

pełnoprawnym członkiem, należało złożyć przysięgę. Możliwa była jednak działalność bez jej złożenia. Głównym ideologiem SW oraz autorem najważniejszych dokumentów programowych był K. Morawiecki. W 1987 K. Morawiecki, W. Myślecki i A. Zarach opracowali *Zasady ideowe i program Solidarności Walczącej*. Podstawą programu była walka z komunizmem i dążenie do odzyskania niepodległości. Wolna Polska miała być demokracją parlamentarną na wzór państw Europy Zachodniej. Zaproponowano także własny model ustroju społecznego, jakim miał być solidaryzm. Sprzeciwiano się zawieraniu kompromisu z PZPR, którą należało odsunąć od władzy, dopuszczano możliwość użycia siły, nie wykluczano też walki zbrojnej. Dużą wagę przywiązywano do organizacji demonstracji ulicznych.

Ważną rolę odgrywała symbolika patriotyczna, malowana na murach kotwica SW, swym kształtem nawiązująca do symbolu Polski Walczącej. 3 XII 1984 we Wrocławiu poświęcono sztandar SW. Istotną rolę w funkcjonowaniu SW odgrywały działania kontrwywiadowcze, za które odpowiadał J. Pawłowski (prowadzenie obserwacji, nasłuch radiostacji SB i MO). Starano się również ściśle przestrzegać zasad konspiracji m. in. poprzez prowadzenie dokładnej samoobserwacji, używanie pseudonimów, gubienie „ogona”, dublowanie kluczowych funkcji, unikanie powiązań poziomych, eliminację „spalonych” mieszkań i punktów kontaktowych.

14 XII 1983 aresztowano Kazimierza Klementowskiego, organizatora i koordynatora części pionu druku i kolportażu. W wyniku śledztwa została zdekonspirowana część drukarni i mieszkań konspiracyjnych. Aresztowano ponad 40 osób. Latem 1984 (w dwóch śledztwach) aktem oskarżenia zostały objęte 34 osoby, ostatecznie sprawę umorzono na mocy amnestii.

21 VIII 1983 podpisano porozumienie o współpracy z OKOR, 22 II 1985 porozumienie z LDPN, w I 1987 z KPN (do bliższej współpracy nie doszło). Od poł. lat 80. współpracowano z MRKS w Warszawie.

Poza Wrocławiem SW rozwijała się w miastach, gdzie

zakładano oddziały SW posiadające dużą autonomię. Najczęściej były to inicjatywy oddolne osób, które identyfikowały się z programem i metodami działania podjętymi przez SW we Wrocławiu. Raz na kilka miesięcy organizowano spotkania przew. z przedstawicielami oddziałów. Największe z nich powstały w: Poznaniu (od 1983, m.in. Maciej Frankiewicz, Szymon Jabłoński, Szymon Łukasiewicz), Trójmieście (od 1984, m.in. Marek Czachor, Andrzej Kołodziej, E. Kubasiewicz, Zofia Kwiatkowska, Roman Zwiercan) i Katowicach (od 1982, m.in. Sławomir Bugajski, Barbara Kowalczyk, Lesław Frączek, Anna Gorgoń, Włodzimierz Lesisz, od 1984 J. J. Chmielowska). Oddziały SW działały ponadto w: Rzeszowie (od 1983 m.in. Andrzej Kopaczewski, Andrzej Kucharski, Janusz Szkutnik), Lublinie (1983–1987 Krzysztof Duszkiewicz, Weronika Falicka, Andrzej Patyra), Krakowie (od 1985, m.in. Piotr Hlebowicz, Marek Biesiada, Władysław Głowa, Zbigniew Nowak, Krzysztof Ochel, Marian Stachniuk, Ewa Tarnawska-Wiechaja, Piotr Warisch), Warszawie (od 1987, m.in. Adam Borowski, Mirosława Łątkowska, Zbigniew Jusis, Tadeusz Markiewicz, Jacek Mejsak, Krzysztof Wolf), Toruniu (od 1986 Marianna Błaszczak, Elżbieta Mossakowska), Koninie (1983–1984, 1989, Ewa Bugno-Zalewska), Jeleniej Górze (Chrystoforosz Tulasz, Ludwik Blumberg, Władysław i Roman Niegoszowie), Szczecinie (od 1986 Krzysztof Korczak, Stanisław Janusz, Leszek Dobrzyński), Zgorzelcu (1982–1987 Ryszard Serwa, Jerzy Hendzel, Czesław Cechnicki), Pile (1983–1986 Jacek Grudecki, Jarosław Gruszkowski, Stanisław Przybył), Łodzi (Włodzimierz Domagalski, Włodzimierz Strzemiński). Od końca 1988 nastąpił dalszy rozwój struktur. Oddziały SW powstały m.in. w Białymstoku, Bielsku-Białej, Siedlcach, Suwałkach, Tarnowie, Gorzowie Wielkopolskim.

Podejmowano działania na rzecz tworzenia struktur zakładowych. Najprężniejsza z nich, założona przez Edwarda Frankiewicza i R. Zwiercana, funkcjonowała w Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni. Struktury zakładowe istniały także m.in. w HCP, Stoczni Gdańskiej, śląskich i wałbrzyskich kopalniach.

Ze wzgl. na konspiracyjny charakter organizacji i brak ewidencji członków, trudno dziś precyzyjnie określić jej

liczebność. Wg różnych źródeł liczba zaprzysiężonych członków szacowana jest od kilkuset do ok. 2 tys. pod koniec istnienia organizacji i drugie tyle współpracowników niezaprzysiężonych.

SW posiadała swych przedstawicieli za granicą, odpowiedzialnych za gromadzenie funduszy, organizację i przerzut sprzętu poligraficznego oraz popularyzację programu SW w kręgach emigracji i w państwach zachodnich. Od 1982 w Wielkiej Brytanii funkcję tę pełnił Tadeusz Warsza, od 1984 w RFN Andrzej Wirga, od 1985 we Francji Ludwika Ogorzelec i od 1987 Rafał Gan Ganowicz, w Norwegii Jerzy Jankowski, w Kanadzie Z. Bełz, w USA Jarosław Świątek. Od 1988 koordynatorem zagranicznych przedstawicielstw była E. Kubasiewicz. SW współpracowała również z ośrodkami emigracyjnymi organizującymi pomoc dla kraju m.in. Niezależną Agencją Polską w Lund (Szwecja), redakcją wydawanego w Berlinie Zachodnim „Poglądu”, Solidarity with Solidarity, w Londynie, Instytutem Literackim w Paryżu, Ruchem Społeczno-Politycznym Pomost w Chicago.

1982–1990 działalność wydawnicza SW funkcjonowała w ramach Agencji Informacyjnej Solidarności Walczącej/Agencji Wydawniczej Solidarności Walczącej, składającej się z grup drukarskich i wydawniczych. które swoje publikacje sygnowały znakiem AISW lub AWSW. Całość koordynowała Zofia Maciejewska. SW wydawała ponad 100 tytułów prasowych. Do najważniejszych należały we Wrocławiu: „Solidarność Walcząca”, „Biuletyn Dolnośląski”, „BIS”, „Replika”; w Katowicach: „WiS. [Wolni i Solidarni](#)”, „PIK. Podziemny Informator Katowicki”; w Poznaniu: „Solidarność Walcząca” (oddziału poznańskiego), „Czas”, „Czas Kultury”; w Gdańsku: „Solidarność Walcząca Trójmiasto”; w Rzeszowie „Galicja”, w Lublinie „Solidarność Walcząca” (oddziału lubelskiego), w Szczecinie „Gryf”. Niektóre pisma współpracujące z SW z czasem zostały przez nią przejęte, m.in. we Wrocławiu „Wiadomości Bieżące” (od 1987 pismo SW), „Jednością Silni” (od 1986), w Krakowie „Solidarność Zwycięży”/od 1989 „Solidarność Walcząca Zwycięży”. We Wrocławiu, Zgorzelcu, Gdyni, Warszawie, Jastrzębiu-Zdroju, Wałbrzychu ukazywały się pisma zakładowe SW. 1988–1990 popularne były również „Gazety Uliczne”. 1983–1986

wydawano pismo w jęz. czeskim „Opinie/Názory”,
przerzucane nast. do Czechosłowacji. Od jesieni 1988 do V
1990 zespół kierowany przez R. Lazarowicza i Piotra
Bielawskiego opracowywał „Serwis Agencji Informacyjnej
Solidarności Walczącej”, przeznaczony dla redakcji czasopism
wydawanych przez SW. Mniejszą wagę przywiązywano do
druku książek, które ukazywały się m.in. pod szyldem
AISW/AWSW, warszawskiej oficyny Prawy Margines
(1987–1989) kierowanej przez A. Borowskiego, oraz
wydawnictwa Petit (od 1988 w Trójmieście). 1985-II 1988
podziemne znaczki SW drukowała Poczta Solidarności
Walczącej, kierowana przez Krzysztofa Błachuta.

1982 - 1990 we Wrocławiu wyemitowano ponad 100 audycji
podziemnego Radia SW. Ekipami radiowców kierowali
kolejno: R. Lazarowicz (19 audycji), Krzysztof Tenerowicz (14),
Wojciech Bartoszek, Jan Krusiński (70). Poza Wrocławiem
największe osiągnięcia miał oddział w Poznaniu, 1984–1985
Szymon Jabłoński i Maciej Frankiewicz przygotowali ok. 30–40
audycji. Od 1987 audycje radiowe nadawano w Gdańsku.
Pierwsze audycje organizowali Andrzej Kołodziej, Ewa Stoja i
Piotr Jagielski. 1988–1990 ekipą radiową kierował Jan
Białostocki. Próby radiowe o mniejszym znaczeniu podjęto też
w Rzeszowie, Szczecinie, Łodzi, Bytomiu i Jastrzębiu-Zdroju.

W 1988 w celu wspierania ruchów niepodległościowych w
Europie Wschodniej (szkolenia, dostawy sprzętu
drukarskiego) utworzono Autonomiczny Wydział Wschodni
Solidarności Walczącej, kierowany przez Piotra Hlebowicza i J.
J. Chmielowską.

9 XI 1987 na skutek złamania zasad konspiracji aresztowano
K. Morawieckiego i H. Łukowską-Karniej. 11 XI na czele SW
stanął A. Kołodziej, a po jego aresztowaniu 22 I 1988 J. J.
Chmielowska.

Chcąc uniknąć procesu przywódców SW, władze postanowiły
wysłać ich za granicę, bez prawa powrotu. Posłużono się
kłamstwem o rzekomej chorobie A. Kołodzieja. 30 IV 1988, w
wyniku podstępu, wylecieli do Włoch. Kilka dni późn. K.
Morawiecki podjął próbę powrotu do kraju, lecz został
zatrzymany na lotnisku w Warszawie i deportowany do

Wiednia. Na przymusowej emigracji odwiedził m. in. Austrię, USA, Wielką Brytanię. 30 VIII 1988 nielegalnie powrócił do kraju, ponownie przejmując przywództwo SW.

Od IX 1988 SW stała na stanowisku, że warunkiem rozpoczęcia rozmów z władzami powinna być legalizacja „S”. W 1989 SW była przeciwna porozumieniu przy okrągłym stole, domagała się całkowicie wolnych wyborów, wezwała do bojkotu wyborów zaplanowanych na 4 VI 1989. SW była też przeciwna wyborowi gen. Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta.

W VI 1989 jawnymi przedstawicielami SW zostali: M. Czachor, M. Frankiewicz, A. Kopaczewski, W. Myślecki. W VII 1990 ujawnił się K. Morawiecki. W oparciu o SW utworzono Partię Wolności, która w 1991 bez powodzenia startowała w wyborach parlamentarnych.

W I 1991 SW organizowała protesty przeciwko interwencji wojskowej w Wilnie i Rydze. 1992 po obaleniu rządu J. Olszewskiego SW kolportowała „listę Antoniego Macierewicza”. Wkrótce potem SW decyzją K. Morawieckiego została rozwiązana.

1982–1986 Wydz. III-1 KW MO/WUSW we Wrocławiu rozpracowywał kierownictwo SW ramach SOR krypt. Tarantula. Równoległe działania operacyjne prowadzono wobec czołowych działaczy i powstałych agend: m.in. SOR krypt. Książka (H. Łukowska-Karniej), SOR krypt. Logos (A. Myc), SOR krypt. Koło (W. Myślecki), SOR krypt. Piskorz (A. Zarach), SOR krypt. Agora (Z. Oziewicz), SOR krypt. Krety (AISW). Od 17 VIII 1985 rozpracowanie SW koordynował w całym kraju Dep. III MSW, 1986–1990 Biuro Studiów/Dep. Studiów i Analiz MSW w ramach SOR krypt. Ośmiornica.

Grzegorz Waligóra

[Region Dolny Śląsk, Wrocław](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)